

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

čj. ČŠIJ-453/14-J

Název právnické osoby vykonávající činnost školského zařízení	Chaloupky o.p.s., školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání
Sídlo	Kněžice 109, 675 21 Okříšky
E-mail právnické osoby	info@chaloupky.cz
IČO	25 557 475
Identifikátor	600 030 784
Právní forma	obecně prospěšná společnost
Zastoupená	RNDr. Jozefem Zeťkem, ředitelem školského zařízení
Zřizovatel	ZO Českého svazu ochránců přírody Kněžice
Místo inspekční činnosti	Široká 378, Brtnice, Kněžice 109, Okříšky, Horní Krupá 39, Havlíčkův Brod
Termín inspekční činnosti	14., 15. a 16. květen 2014

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti v Chaloupkách o.p.s., školská zařízení pro zájmové a další vzdělávání (dále jen školské zařízení) je v souladu s § 174 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů:

písm. b) zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a to podle příslušného školního vzdělávacího programu

písm. c) zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s § 5 odst. 2 školského zákona

Charakteristika

Školské zařízení Chaloupky jsou největším poskytovatelem environmentálního vzdělávání v Kraji Vysočina a jedním z největších pobytových středisek ekologické výchovy v České republice. Zřizovatelem obecně prospěšné společnosti je Základní organizace Českého svazu ochránců přírody Kněžice (ZO ČSOP). Chaloupky se spolupodílely na založení sítě středisek ekologické výchovy Pavučina. Ekologické programy zde byly připravovány pro školy a učitele již od roku 1991. Školské zařízení klade důraz na přímé vzdělávání dětí a žáků probíhající na jednotlivých pracovištích umístěných v Kraji Vysočina. Rozvíjí a posiluje svou pozici vzdělávacího a metodického centra, které poskytuje další vzdělávání, poradenskou a metodickou podporu vzdělavatelům v oblasti environmentálního vzdělávání. Věnuje pozornost školním zahradám a jejich využití pro výuku. Školské zařízení provádí metodickou a publikační činnost.

V rejstříku škol a školských zařízení jsou zapsána místa poskytovaného vzdělávání:

1. Kněžice 109, Okříšky
2. Ostrůvek 2/288, Velké Meziříčí
3. Horní Krupá 39, Havlíčkův Brod.

V letošním školním roce probíhá zájmové vzdělávání i na pracovišti ředitelství v Brtnici a na pracovišti v Zašovicích. V Balínách v současné době vzniká nové pracoviště, v Krátké je terénní pracoviště.

Hodnocení podmínek k realizaci školního vzdělávacího programu

Řízení

Ředitel školského zařízení byl jmenován do funkce správní radou obecně prospěšné společnosti v roce 1995. Činnost školského zařízení probíhá na jednotlivých pracovištích, zodpovídají za ni vedoucí pracovišť. Pedagogičtí a projektoví pracovníci spolupracují na jednotlivých vzdělávacích programech. Společně se setkávají na tzv. programových radách (2x ročně). Častěji se konají porady vedení. Náplně práce vedoucích pracovišť i ostatních pracovníků jsou zpracovány. Jednotlivá pracoviště připravují vzdělávací programy s ohledem na jejich regionální specifika a profilují se v různých vzdělávacích tématech z oblasti environmentální výchovy. Na základě jejich spolupráce a koordinace vzniká pestrá programová nabídka. Školské zařízení vede dokumentaci v souladu s právními předpisy a svými potřebami.

Dlouhodobý plán 2011 až 2015 konkrétně popisuje oblast rozvoje vzdělávacích programů, oblast personální, finanční a rozvoj jednotlivých pracovišť. Mnoho plánovaných aktivit a cílů je již splněno nebo se v současné době realizuje.

Ve srovnání s poslední inspekční činností došlo k podstatnému rozšíření činností organizace, vytvoření nových pracovišť a složitější organizační struktury, což klade vyšší nároky na kvalitu a rozsah řízení. Bylo zjištěno, že oblast řízení je na nadstandardní úrovni a v detailech postihuje všechny oblasti organizace.

Personální podmínky

Ve školském zařízení pracuje 12 interních a 2 externí pedagogičtí pracovníci. Téměř všichni mají odbornou kvalifikaci pro přímou pedagogickou činnost. Tři pracovníci, kteří ji nesplňují, si ji v současné době doplňují vysokoškolským studiem. Při výběru pedagogických pracovníků je kladen důraz nejen na jejich pedagogickou odbornou kvalifikaci, která odpovídá zaměření na cílové skupiny, tj. mateřské, základní, speciální nebo střední školy, ale také na jejich pozitivní vztah k ochraně životního prostředí. Ke dni

inspekční činnosti měli 2 pedagogové kratší pedagogickou praxi, dohledem nad jejich činností jsou pověřeni vedoucí jednotlivých pracovišť. V posledních letech dochází k nárůstu pracovníků, včetně projektových, vzhledem k vysokému množství projektů, které školské zařízení realizuje. Školské zařízení se vyznačuje aktivním přístupem k dalšímu vzdělávání všech zaměstnanců a vytvářením dostatečného prostoru pro jejich seberealizaci. Z přehledu absolvovaných a plánovaných vzdělávacích akcí vyplývá, že vzdělávání pedagogů je zaměřeno zejména na oblast metodiky environmentální výchovy, lektorských dovedností, řízení a managementu. Vzdělávání probíhá i v rámci realizace projektů, které umožňují zahraniční mobility zaměstnanců.

Materiální podmínky

Školské zařízení sídlí v několika budovách. V pronajaté budově v Brtnici je soustředěno ředitelství a administrativní a projektová agenda. Probíhá zde činnost jednoho zájmového útvaru.

Hlavní pracoviště v Kněžicích se nalézá na polosamotě v areálu bývalé lesovny, v jejím okolí je zahrada a malá farma. Vzdělávání uvnitř budovy probíhá ve čtyřech tematicky zaměřených učebnách. Součástí je i ubytovací zařízení, je zde možnost stravování. Areál má vlastní studnu a biologickou čistírnu odpadních vod. V poslední době zde proběhlo zateplení objektu a byla vybudována rukodělná učebna s kachlovými kamny. Většina investic je možná díky bohaté projektové činnosti zařízení nebo zřizovatele.

Nedaleko se nachází farma Zašovice. Součástí je typické venkovské stavení, kde účastníci výukového programu mohou vyrábět sýry, zpracovávat ovčí vlnu a prakticky se věnovat hospodaření na farmě. Je to nedávno vzniklé pracoviště (rok 2012), jehož vlastníkem je školské zařízení.

Ve Velkém Meziříčí se nachází pracoviště Ostrůvek. K výuce zde slouží dvě původní a nově zrekonstruovaná rukodělná učebna. K budově patří i zahrada s jezírkem, hmatová stezka, ohniště, kompost, bylinkové záhony, pískoviště a dřevné herní prvky.

Vlastníkem areálu v Horní Krupé (tzv. Krupská škola) je Českobratrská církev evangelická, s níž školské zařízení úzce spolupracuje. V jeho majetku je zahradní altán, který byl vybudován v rámci projektu. V blízkosti vede poznávací stezka Za humny.

Na pracovišti v Krátké probíhají terénní ekologické programy. Ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR je připraven projekt rekonstrukce stávajícího památkově chráněného statku na návštěvnícké centrum Dům přírody Žďárských vrchů. Vlastník ale rekonstrukci oddaluje.

V Balinském údolí byla vybudována naučná stezka. Pro veřejnost zde slouží environmentální knihovna, jež také poskytuje bezplatně ekoporadenství a přístup na internet. Pro nově budované zařízení v Balínách jsou připravovány programy zaměřené na skupiny osob se sociálním znevýhodněním. V době inspekční činnosti na tomto pracovišti probíhalo kolaudační řízení.

Některé budovy zařízení jsou přizpůsobeny pro imobilní žáky (bezbariérový přístup, toalety).

Finanční předpoklady

Základním zdrojem financování školského zařízení byla dotace ze státního rozpočtu, kterou školské zařízení vyčerpalo na mzdy, zákonné odvody a na výdaje za služby spojené se zpracováním mezd.

Dalším důležitým zdrojem byly finanční prostředky z vlastní činnosti, které školské zařízení přijalo od účastníků a jejich zákonných zástupců za volnočasové aktivity,

(prostředky z výukových programů pro tábory, ubytování a strava apod.). Zdrojem financování je i doplňková činnost zaměřená na činnost hostinskou.

Školské zařízení zpracovává a realizuje projekty na krajské, národní a mezinárodní úrovni, získává tak významné zdroje mimorozpočtových příjmů na projekty z Evropského sociálního fondu (*Učíme se za školou, Chaloupecká pokladnice*), Evropského fondu pro regionální rozvoj (*ACT WELLL!, Zahradní terapie*), z Krajského úřadu Kraje Vysočina, z Fondu Vysočiny, od města Brtnice, města Velké Meziříčí a města Žďár nad Sázavou a z Úřadu práce Žďár nad Sázavou. Z výsledků hospodaření je vytvářena rezerva, která slouží k přípravě a realizaci rozvojových záměrů.

Dále školské zařízení obdrželo účelově určený finanční dar, zdrojem financování byly i nadační příspěvky. Je zodpovědně posuzováno, zda činnost poskytovatelů těchto finančních prostředků respektuje ochranu přírody a životního prostředí.

Školské zařízení použilo finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu efektivně a hospodárně v souladu s účelem, na který byly poskytnuty, k rozvoji osobnosti dětí a žáků a k realizaci školního vzdělávacího programu.

Řízení, personální podmínky a finanční předpoklady pro realizaci školního vzdělávacího programu jsou hodnoceny jako nadstandardní, materiální podmínky jako standardní.

Hodnocení průběhu vzdělávání vzhledem ke školnímu vzdělávacímu programu

Při tvorbě školního vzdělávacího programu (ŠVP) z června 2012 (2. verze) mělo školské zařízení za sebou již mnohaleté zkušenosti v oblasti environmentální výchovy (EVVO). Organizace se podílela na tvorbě státní koncepce EVVO a na obsahu stejnojmenného průřezového tématu v rámcovém vzdělávacím programu pro základní školy. Samotné výukové programy jsou sestaveny tak, aby v nich byly jasně stanoveny kompetence, konkrétní výchovné a vzdělávací výstupy, měřitelné na konci programu, mezipředmětové vztahy a průřezová témata. ŠVP tak zohledňuje priority na globální úrovni, ale zároveň podporuje a pomáhá naplňovat rámcové vzdělávací programy zejména v oblasti EVVO.

Činnost školského zařízení je zaměřena na pořádání **denních a týdenních výukových programů** (příležitostná zájmová činnost) bez využití nebo s využitím zázemí některého z pracovišť. Důraz je kladen na pobyt v přírodě. Delší pobytové programy probíhají zejména na pracovišti Kněžice. Během pobytu jsou účastníci zapojováni do ekologického provozu pracoviště. V rámci programu se přizpůsobují pravidelným činnostem (denní režim, krmení zvířat, měření meteorologických veličin), šetrnému provozu (voda, elektřina, neplýtvání potravinami, třídění odpadů) a pomáhají při různých pracích v lese nebo na zahradě. Některé programy jsou na míru upraveny pro žáky speciálních škol. V rámci projektu se ověřoval společný program pro žáky škol a seniory.

Hospitační činnost proběhla v týdenním pobytovém výukovém programu *Škola o přírodě* a jednodenních výukových programech pro děti mateřské školy a žáky základní školy na farmě v Zašovicích. Ve všech programech byly postupně naplňovány stanovené vzdělávací cíle a rozvíjeny klíčové kompetence dětí a žáků. Byly zaznamenány různé formy a metody práce, např. terénní pozorování spojené s měřením, sběrem různých údajů, jejich vyhodnocováním a interpretací, odchyt drobných živočichů, určování rostlin podle klíče a atlasů, laboratorní pozorování, práce s pracovními listy nebo literaturou, samostatná nebo skupinová práce, ekohra, vlastní rukodělná činnost. Výrazným znakem všech činností bylo jejich mezipředmětové propojení. U všech účastníků jednotlivých programů byly na

kvalitní úrovni vytvářeny nebo rozvíjeny teoretické znalosti i praktické dovednosti v oblasti environmentální výchovy.

V době inspekční činnosti probíhala soutěž *Zelená stezka – Zlatý list*, kterou školské zařízení organizuje. Byly hospitovány aktivity závěrečného krajského kola této přírodovědné soutěže, kdy zúčastněné kolektivy prezentovaly před porotou svoji celoroční práci pro přírodu. Porota složená z pedagogů zařízení a dalších odborníků v oblasti životního prostředí kladla soutěžícím po jejich vystoupení doplňující otázky a následně jednotlivá vystoupení hodnotila dle předem daných kritérií bodovým systémem.

Táborová činnost a pobytové akce

Činnost v této oblasti je bohatá, v uplynulém školním roce proběhlo celkem 53 různých akcí. Školské zařízení organizuje pravidelně v době letních prázdnin pobytové tábory i akce pro rodiny s dětmi, které probíhají v Chaloupkách i dalších střediscích. Tradiční akcí je také čtrnáctidenní stanový tábor v jižních Čechách. V době jarních prázdnin se konají příměstské tábory. Všechny akce jsou tematicky zaměřené, novinkou v letošním roce je kovářský tábor.

Soutěže

Dlouhodobě a pravidelně je školské zařízení organizátorem soutěží s přírodovědnou tematikou. Soutěž *Zelená stezka – Zlatý list* je určena pro žáky základních škol, soutěž *Ekologická olympiáda* pro žáky středních škol. Soutěže pořádá ve spolupráci se ZO ČSOP Kněžice, případně i dalšími partnery a účastní se jich vysoký počet žáků. Chaloupky jsou pravidelným organizátorem krajských kol *Ekologické olympiády*, pod jeho záštitou se konala i některá celostátní kola.

Osvětová a informační činnost

Školské zařízení pořádá vzdělávací akce pro učitele škol, které jsou akreditovány MŠMT. Rostoucí skupinou jsou učitelky mateřských škol. Důležitým záměrem seminářů a workshopů je motto „*Učíme v přírodě*“, pedagogičtí pracovníci se vzdělávají v tématech učení v zahradě, využití školních pozemků, praktická péče o školní zahrady apod.

Školské zařízení se věnuje rozsáhlé **metodické a publikační činnosti** (metodické materiály, učební pomůcky). V současné době se činnost v této oblasti zaměřuje na vydávání, metodické vedení a koordinaci autorských týmů regionálních učebnic v Kraji Vysočina.

Pravidelná zájmová činnost

Pravidelné zájmové útvary doplňují ostatní formy zájmového vzdělávání v nižší míře. K 31. 10. 2014 byly vykazovány 4 zájmové útvary.

Pravidelné akce pro veřejnost

Jsou to otevřené akce především pro rodiče s dětmi, dospělé a širokou veřejnost. Jsou konány při příležitosti Velikonoc a Vánoc, Dne Země, Dne stromů, Dne zdraví apod.

Průběh vzdělávání ve vztahu ke vzdělávacímu programu je hodnocen jako nadstandardní.

Hodnocení výsledků vzdělávání vzhledem k vzdělávacímu programu

Hlavním zdrojem informací pro hodnocení činnosti školského zařízení je zpětná vazba od nejpočetnější skupiny účastníků – škol. Školy mají možnost zhodnotit vzdělávací programy včetně práce a přístupu pedagogických pracovníků a výsledky jsou zasílány elektronickou cestou. Další jednorázovou akcí s podobným posláním byl Chaloupecký stůl za účasti pedagogů ze škol, který přispěl k evaluaci vzdělávacích programů. Díky projektu *Přírodní zahrady bez hranic* a *Učíme se za školou* vzniklo mnoho zahrad ve školách, ve

kterých již probíhá nebo bude postupem doby probíhat vzdělávání žáků. Z hlediska odbornosti je nezastupitelná spolupráce se zřizovatelem ZO ČSOP Kněžice, která je zřejmá i v partnerské spoluúčasti v různých projektech nebo pořádání některých akcí.

Chaloupky koordinují projekt M.R.K.E.V. (metodika a realizace komplexní ekologické výchovy) na Vysočině a obdobný projekt MRKVIČKA pro mateřské školy.

Školské zařízení se v letošním školním roce zapojilo do výzvy Národního institutu pro další vzdělávání k zavádění nástrojů kvality v organizacích poskytujících zájmové a neformální vzdělávání.

Výsledky vzdělávání školského zařízení může Česká školní inspekce posoudit na základě informací z vlastní inspekční činnosti ve školách v Kraji Vysočina, které byly vesměs příznivé a pozitivní. Pobytové výukové programy jsou objednávány s velkým předstihem, protože je o ně ze strany škol proječován velký zájem.

Způsob hodnocení výsledků vzdělávání je hodnocen jako nadstandardní.

Další zjištění

Zapojení do projektů na různých úrovních je nejen významným zdrojem finančních prostředků, ale umožňuje školskému zařízení rozšiřovat spolupráci s dalšími organizacemi v České republice a v zahraničí. Školské zařízení zpracovalo v posledních letech mnoho projektů. Jedním z nich, který není zaměřen zcela na cílovou skupinu škol, ale vzhledem k různorodosti partnerů participujících na tomto projektu rozšiřuje pohled na poměrně novou oblast poskytovaných služeb – zahradní terapii. Je zaměřen na znevýhodněné osoby všech věkových kategorií, je přeshraniční (Rakousko) a partnery jsou domov seniorů, nemocnice, škola a další.

Závěry

Silné stránky a příklady dobré praxe: Školské zařízení Chaloupky je jedinečné zařízení pro zájmové vzdělávání zaměřené na environmentální výchovu a ekologii v Kraji Vysočina. Svou činností přesahující krajský region se uplatňuje na úrovni národní i mezinárodní. Svým školním vzdělávacím programem doplňuje vzdělávací programy škol v oblasti environmentální výchovy, zejména v rozvoji praktických dovedností. Vzdělává pedagogické pracovníky a podněcuje v nich ekologické myšlení. Je příkladem dobré praxe pro všechny organizace, kterým záleží na co nejpríznivějším stavu životního prostředí.

Doporučení k odstranění nedostatku formálního charakteru: Současně s podáním žádosti o zápis změny v údajích uvedených v § 144 odst. 1 písm. g) školského zákona (zapsání místa vzdělávání na novém pracovišti Baliny) požádat o zápis i dalších míst, kde ve školním roce 2014/2015 bude uskutečňováno vzdělávání nebo školské služby.

Zhodnocení vývoje školského zařízení ve sledovaných oblastech od data poslední inspekční činnosti: Poslední inspekční hodnotící činnost zde proběhla v roce 2000. Od té doby prošlo školské zařízení progresivním vývojem. Pořádá se čtyřikrát více výukových programů, kterých se zúčastnilo více než čtyřnásobek účastníků. Rozšířil se počet pracovišť. Nebývalým tempem se rozvíjí vícezdrojové financování, zejména formou projektů. V organizaci se zvýšil počet zaměstnanců. Školské zařízení získalo v Kraji Vysočina velmi dobrou pověst a zvyšující se počet účastníků svědčí o jeho příkladné činnosti.

Pro účely zvýšení dotací podle § 5 zákona č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, je právnická osoba vykonávající činnost školského zařízení celkově hodnocena jako nadprůměrná.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona požaduje:

- **do 31. 10. 2014 zaslání přijetí opatření k odstranění nedostatku v zápisu v rejstříku škol a školských zařízení**

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Hana Štefánková, Štáflova 2003, 580 01 Havlíčkův Brod, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů a ostatních materiálů, o které se inspekční zjištění opírá

1. Notářský zápis čj. NZ 45/2011 – Zakládací listiny obecně prospěšné společnosti ze dne 1. 6. 2011
2. Výpis správního řízení čj. KUJI 29002/2013 ze dne 23. 4. 2013
3. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 15. 4. 2014
4. Jmenování do funkce ředitele na základě rozhodnutí správní rady s platností od 1. 1. 2011 ze dne 1. 1. 2011
5. Osvědčení o studiu pro ředitele škol a školských zařízení ze dne 14. 5. 2007
6. Školní vzdělávací program z června 2012, verze 2
7. Vnitřní řád s účinností od 1. 9. 2012
8. Výkaz Z 15-01 o činnosti střediska volného času podle stavu k 31. 10. 2013 ze dne 8. 11. 2013
9. Dlouhodobý plán 2011 až 2015
10. Výroční zpráva o činnosti školského zařízení za školní rok 2012/2013
11. doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků
12. přehledy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
13. zápisy z porad vedení ve školním roce 2013/2014
14. náplně práce vedoucích pracovišť
15. formuláře pro hodnocení výukových programů
16. projektová dokumentace
17. regionální učebnice, metodické materiály
18. Školní vzdělávací program z června 2012 (verze 2)
19. Programová nabídka jednotlivých pracovišť
20. materiály k soutěži
21. hospitační záznamy pověřeného pedagogického pracovníka
22. Výchovně vzdělávací programy pro základní školy – šk. r. 2013/2014
23. Kniha úrazů na pracovišti Kněžice a Horní Krupá

Poučení

Podle § 174 odst. 10 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Inspektorátu v Kraji Vysočina České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

Hana Štefánková, školní inspektorka

Hana Štefánková v. r.

Mgr. Dagmar Formánková, školní inspektorka

Dagmar Formánková v. r.

Mgr. Eva Kořínková, školní inspektorka

Eva Kořínková v. r.

Bc. Dana Kuličková, kontrolní pracovnice

Dana Kuličková v. r.

V Havlíčkově Brodě dne 3. června 2014

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Titul, jméno, příjmení, funkce

RNDr. Jozef Zetěk, ředitel školského zařízení

Jozef Zetěk v. r.

V Brtnici dne 4. června 2014

Připomínky ředitele školského zařízení

Připomínky nebyly podány.